

991 sayılı Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı ile Askerî Fabrikalar Tekait ve Muavenet Sandığının Sosyal Sigortalar Kurumuna devri hakkındaki Kanuna ek ve geçici maddeler eklenmesine dair kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/678)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Sayı : 71-888/2831

21 . 4 . 1969

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çalışma Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 16 . 4 . 1969 tarihinde kararlaştırılan «991 sayılı Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı ile Askerî Fabrikalar Tekait ve Muavenet Sandığının Sosyal Sigortalar Kurumuna devri hakkındaki Kanuna ek ve geçici maddeler eklenmesine dair kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

991 sayılı Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı ile Askerî Fabrikalar Tekait ve Muavenet Sandığının Sosyal Sigortalar Kurumuna devri hakkındaki Kanuna ek ve geçici maddeler eklenmesine dair kanun tasarısının gerekçesi

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun geçici 2 nci ve 3 ncü maddelerinde belirtilen âmir hüküm ile Birinci ve İkinci Beş Yıllık Planın sosyal güvenlik tedbirleri bölümünde belirtilen vahdet prensibi dikkate alınmak suretiyle, 1 . 8 . 1968 tarihinde, Askerî Fabrikalar Tekait Sandığı ile Demiryolları Emekli Sandığı Sosyal Sigortalar Kurumuna devredilmiş bulunmaktadır.

1 . 8 . 1968 tarihine kadar, bahse konu sandıkların emeklileri ile dul ve yetimleri hakkında tahsis şartları ile yardım seviyeleri bakımından, T. C. Emekli Sandığı mevzuatına paralel bir tatbikat yürütülmekte olduğundan, memleketimizde gelişen ve yükselen ekonomik şartlar muvacehesinde; T. C. Emekli Sandığı emeklileri, âdi mâlûlleri vazife mâlûlleri ile dul ve yetimlerinin aylıkları 1 . 3 . 1969 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunan 1101 sayılı Kanunla yükseltirken, mülga sandıklar emeklilerinin de bu ayarlamaya tabi tutulmaları icabetmektedir.

Yine, hazırlanmış bulunan bir tasarı ile Sosyal Sigortalar Kurumuna tabi kimselerin emekli aylıklarında da bu paralelde ayarlamalar derpiş edilmiştir.

İşbu tasarı ile hem konjonktürün tabii icabı olan bu artırıma yapılmakta, hem de mülga sandık mevzuatına göre evvelce bağlanmış veya müktesep hak açısından bağlanacak aylıkların hesaplanmasında kullanılan nisbet % 50 den % 70 e yükseltilmektedir.

Maddelerin gerekçeleri

Madde 1. —

Ek madde 1. — 1991 sayılı Kanunun geçici 1 nci maddesine göre bağlanacak emekli aylıkları nisbeti % 70'e çıkarılmaktadır.

Ek madde 2. — 1 . 8 . 1968 tarihinden önce mülga sandıklarca aylık bağlanmış olan emeklilerle 1991 sayılı Kanunun geçici 1 nci maddesi gereğince aylık bağlanan emeklilerin ve T. C. Emekli Sandığı Kanununa göre emekli aylığı bağlanmış olan kimselerin, 506 sayılı Kanunun 3 nci maddesinin 2 nci fıkrasının (C) bendi ile 5434 sayılı Kanunla 1101 sayılı Kanuna eklenen ek 5 nci madde hükümlerine paralel olarak, çalışmalarında halinde, emekli aylıklarının kesileceği ve bunlar hakkında çalıştıkları sürece mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarının uygulanmayacağı derpiş edilmiştir.

Madde 2. —

Geçici madde 1. — İşbu tasarrufların kanunlaşarak yürürlüğe gireceği tarihten önce bağlanmış olan emekli, âdi mâlûllük, vazife mâlûllüğü, dul ve yetim aylıkları da ek 1 nci maddede belirtilen esas ve nisbetler dâhilinde yükseltilecektir.

Geçici madde 2. — Toplu sözleşme düzenine girmiş bulunan bahse konu sandıklara tâbi işyerlerinde çalışanların ücret seviyelerinde vukua gelen yükselmeler komplike durum arz etmekte olduğundan Kurumca hazırlanarak Çalışma Bakanlığınca tasvibedilecek bir yönetmelikle bu yükselmelerin tesbiti hükme bağlanmıştır.

Yönetmelik hazırlanmaya kadar, ödenmekte olan aylıkların sonradan mahsubu yapılmak üzere % 20 zamlı olarak ödeneceği derpiş edilmiştir.

Geçici madde 3. — Mülga sandıklarca bağlanmış bulunan emekli, âdi mâlûllük, vazife mâlûllüğü, dul ve yetim aylıkları ile 1991 sayılı Kanunun geçici 1 nci maddesince aylık bağlanmış veya aylık bağlanmasına hak kazanmış kimselere ödenecek paraların hangi tarihten itibaren tesbit edileceği hususu kaleme alınmıştır.

Geçici madde 4. — Emeklilerin tekrar çalışmaları halinde yapılacak şekli işlemler, 5434 sayılı Kanuna geçici 9 ncu madde ile eklenen hükme paralel olarak tedvin edilmiştir.

Geçici madde 5. — Yukarıda sayılan işlemlerin süratle sonuçlandırılması için fazla mesai yaptırılacak personele fazla mesai karşılığının ödenmesi temin olunmaktadır.

Madde 3. — Mülga sandıkların aktüeryal açıklarının 1991 sayılı Kanunun 12 nci maddesi hükümleri gereğince tesbit çalışmaları devam etmekte olduğundan, bu tasarıda derpiş edilen aylık artırımların, bahse konu 12 nci maddede belirtilen matematik karşılıklar hesabına dâhil edileceği hükme bağlanmıştır.

Madde 4. — Demiryolları Emekli Sandığına tâbi işyerlerinde çalışanlar için hizmetlerin aynı müessesede devam etmekte iken sonradan memur statüsüne tâbi bir vazifeye geçebilmeleri sebebiyle, evvelce tâbi buldukları sandıklardan diğer bir sandığa geçenlerin emekli aylıklarının hesabının son tâbi buldukları sandıktaki iktisabolunan ve tahsise esas teşkil edilen aylığa göre yapılacağı hususu 15 . 7 . 1965 tarihli, 668 sayılı Kanunda belirtilmiş idi.

Bahse konu kanundan doğan müstesna hakkın mahfuz tutulacağına ilişkin 1991 sayılı Kanunda bir atıf hükmü unutulmuş olduğundan, bu durumun düzeltilmesi maksadıyla madde kaleme alınmıştır.

Madde 5. — İşbu tasarı tatbikatının gereği gibi sağlanabilmesi için, ek 2 ve geçici 4 ncu maddelerde belirtilen mükellefiyetlerin müeyyidelerine bağlanması zaruri olduğundan, bu hususta uygulanacak hükümler maddede gösterilmiştir.

Madde 6. — Bu madde ile işbu kanunun yürürlük tarihi tesbit edilmiştir.

Madde 7. — Bu madde ile, bu kanunun Bakanlar Kurulunca yürütüleceği öngörülmüştür.

Geçici Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Geçici Komisyonu
Esas No. : 1/678
Karar No. :2

6 . 5 . 1969

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 86 nci Birleşiminde Komisyonumuza havale edilen 991 sayılı Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü işçileri Emekli Sandığı ile Askerî Fabrikalar TeKaüt ve Muavenet Sandığının Sosyal Sigortalar Kurumuna devri hakkındaki Kanun, ek ve geçici maddeler eklenmesine dair kanun tasarısı Komisyonumuzda Çalışma Bakanının da iştirakiyle müzakere edilmiş ve neticede kanun tasarısının tümünün görüşülmesi sırasında, gerekçede belirtilen sebepler Komisyonumuzca da uygun mütalâa edilerek maddelere geçilmesi karar altına alınmıştır.

Maddeler üzerinde yapılan müzakereler sonunda tasarının madde 1, ek madde 2, madde 2, geçici madde 1, geçici madde 3, geçici madde 4, geçici madde 5, madde 3, madde 4, madde 5, madde 6, madde 7, maddeleri aynen;

Ek madde 1 ve geçici madde 2 değiştirilerek kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmesi temennisiyle Genel Kurulun tasviplerine sunulmak üzere saygiyle arz olunur.

Geçici Komisyon Başkanı

İstanbul
K. Özdemir

Erzurum
C. Önder

Sözcü

Ankara
H. Türkay

İstanbul
O. N. Ulusay

Kayseri
F. Köksal

Kâtip

Kars
S. Düşünsel

İzmir
H. Gümüşpala

Tunceli
H. Ünlü

Bursa

K. Önadm

Ordu

Ş. Pehlivanoglu

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

991 sayılı Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı ile Askerî Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığının Sosyal Sigortalar Kurumuna devri hakkındaki kanuna ek ve geçici maddeler eklenmesine dair kanun tasarısı.

MADDE 1. — 991 sayılı Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı ile Askerî Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığının Sosyal Sigortalar Kurumuna devri hakkındaki kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

EK MADDE 1. — 991 sayılı Kanununun geçici 1 nci maddesine göre bağlanacak emekli aylığının nisbeti, fiilî ve itibari hizmet sürelerinin toplamı 30 yıl olanlar için emekli aylığı bağlanmasına esas tutulan aylık veya ücretin % 70 i olarak uygulanır.

Fiilî ve itibari hizmet süreleri toplamı 30 yıldan az olanlara her tam yıl için % 1 eksikliği, fazla olanlara da her tam yıl için % 1 fazlası üzerinden bağlanır.

Fiilî ve itibari hizmet süreleri toplamındaki ay kesirleri tam ay sayılır. Yıl kesirlerinin her ayı için emekli aylığı bağlanmasına esas tutulan aylık veya ücret tutarının % 1 inin 12 de biri emekli aylığına ayrıca eklenir.

Ancak, bağlanacak aylığın toplamı emekliye esas aylığın % 80 ini geçemez.

EK MADDE 2. — 1 . 8 . 1968 tarihinden önce Demiryolları Emekli Sandığı ile Askerî Fabrikalar Tekaüt Sandığına aylık bağlanmış olan emeklilerle, 991 sayılı Kanununun geçici 1 nci maddesinin birinci fıkrası gereğince aylık bağlanan emeklilerin ve T. C. Emekli Sandığı Kanununa göre emekli aylığı bağlanmış olanların, T. C. Emekli Sandığı Kanununa tabi daire, kurum ve ortaklıklar ile Sosyal Sigortalar Kanununa tabi işyerlerinde çalışmaları halinde, buralarda çalıştıkları sürece, emekli aylıkları kesilir.

Yukardaki fıkrada yazılı kimseleri çalıştıranlar, bunları, vazifeye başladıkları tarihlerden itibaren bir ay içinde yazı ile Sosyal Sigortalar Kurumuna bildirirler.

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

991 sayılı Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı ile Askerî Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığının Sosyal Sigortalar Kurumuna devri hakkındaki Kanuna ek ve geçici maddeler eklenmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Tasarının birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 1. — 991 sayılı Kanununun geçici 1 nci maddesine göre sağlanacak emekli aylıklarının tesbitinde fiilî ve itibari hizmet sürelerinin toplamı 25 yıl olarak değiştirilmiştir. Fiilî ve itibari hizmet sürelerinin toplamı 25 yıl olanlar için emekli aylığının nispeti emekli aylığı bağlanmasına esas tutulan aylık veya ücretin % 70 i olarak uygulanır.

Fiilî ve itibari hizmet süreleri toplamı 25 yıldan az olanlara her tam yıl için % 1 eksikliği, fazla olanlara da her tam yıl için % 1 fazlası üzerinden emekli aylığı bağlanır.

Fiilî ve itibari hizmet süreleri toplamındaki ay kesirleri tam ay sayılır. Yıl kesirlerinin her ayı için emekli aylığı bağlanmasına esas tutulan aylık veya ücret tutarının % 1 nin onikide biri emekli aylığına ayrıca eklenir.

Ancak, bağlanacak aylığın toplamı emekliliğe esas aylığın % 80 ini geçemez.

EK MADDE 2. — Tasarının ek ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

Şu kadar ki, mahiyeti itibariyle hizmetin görülmesi mücbir bir sebebe dayandığı ve özel bir ihtisası gerektirdiği ilgili bakanlığın teklifi ve Çalışma Bakanlığının mütalâası alınmak suretiyle Bakanlar Kurulu Kararı ile belirtilen yerlere tâyin edilecekler hakkında birinci fıkraya hükmü uygulanmaz.

Yukardaki fıkralarda belirtilen kimseler hakkında çalıştıkları sürece, Mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları uygulanmaz.

MADDE 2. — 991 sayılı Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü işçileri Emekli Sandığı ile Askerî Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığının Sosyal Sigortalar Kurumuna devri hakkındaki kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Demiryolları Emekli Sandığı ile Askerî Fabrikalar Tekaüt Sandığı kanunlarına göre bağlanmış olan emekli, âdi mâlûllük, vazife mâlûllüğü, dul ve yetim aylıkları ile 991 sayılı Kanunun geçici 1 nci maddesinin birinci fıkrası hükmüne göre bağlanmış olan emekli aylıkları hakkında da bu kanunun ek 1 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Ancak, vazife mâlûllüğü aylıklarında, aylığın toplamı emekliliğe esas aylığın % 100 ünü geçemez.

GEÇİCİ MADDE 2. — Geçici 1 nci madde hükmüne göre tesbit edilecek emekli, âdi mâlûllük, vazife mâlûllüğü, dul ve yetim aylıkları tutarı, emekli aylığının bağlanmasına esas tutulan aylık veya ücret tutarları, bu aylıkların bağlandığı tarihten beri ücret seviyelerinde vukua gelen yükselmeler de nazara alınmak suretiyle hesaplanır.

Ücret seviyelerinde vukua gelen yükselmeler, kurumca hazırlanıp Çalışma Bakanlığınca tasvibedilecek bir yönetmelikle tesbit edilir.

Artırmalar sonuçlanıncaya kadar, ödenmekte olan aylıklar, sonradan mahsubu yapılmak üzere, % 20 zamlı olarak ödenebilir. Ancak, 15 . 7 . 1965 tarihli ve 669 sayılı Kanun gereğince yükseltmeye tabi tutulan emekli, âdi mâlûllük, vazife mâlûllüğü veya dul ve ye-

(Geçici Komisyonun değiştirisi)

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Tasarının geçici 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Geçici 1 nci madde hükmüne göre tesbit edilecek emekli âdi mâlûllük, vazife mâlûllüğü, dul ve yetim aylıkları tutarı emekli aylığının bağlanmasına esas tutulan aylık veya ücret tutarları, bu aylıkların bağlandığı tarihten beri ücret seviyelerinde vukua gelen yükselmeler de nazara alınmak suretiyle hesaplanır.

Ücret seviyelerinde vukua gelen yükselmeler kurumca hazırlanıp Çalışma Bakanlığınca onaylanacak ve en geç üç ay içinde yürürlüğe konacak bir yönetmelikle tesbit edilir.

Artırmalar sonuçlanıncaya kadar ödenmekte olan aylıklar, sonradan mahsubu yapılmak üzere % 20 zamlı olarak ödenebilir. Ancak, 15 . 7 . 1965 tarihli ve 669 sayılı Kanun gereğince yükseltmeye tabi tutulan emekli, âdi mâ-

(Hükümetin teklifi)

tim aylıkları hakkında bu fıkra hükmü uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 3. — a) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Demiryolları Emekli ve Askerî Fabrikalar Tekait Sandıkları Kanunlarına göre emekli, âdi mâlullük, vazife mâlullüğü, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ile 991 sayılı Kanunun geçici 1 nci maddesine göre emekli aylığı bağlanmış olanlar veya aylık bağlanmasına hak kazanmış durumda olup henüz işlemi tamamlanmamış bulunanların aylık tutarları yürürlük tarihinden,

b) (a) fıkrasında belirtilen aylığı bu kanunun yürürlük tarihinden önce kesilmiş bulunanlardan, aylık kesiliş sebebinin ortadan kalkması ile aylık ödenmesine tekrar hak kazananların, aylık tutarları, bu hakları kazandıkları tarihten,

İtibaren bu kanun hükümlerine göre yeniden tesbit edilir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Halen ek 2 nci maddenin birinci fıkrası şümulüne giren emekliler, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıl içinde, görevlerine devam edip etmeyeceklerini, Sosyal Sigortalar Kurumuna yazılı olarak bildirmeye mecburdurlar. Bu yazılı bildirmeyi yapmayanların emekli aylıkları, bu sürenin bitimini takibeden ilk üç aylık ödeme dönemi başlangıcından itibaren kesilir.

Yukardaki fıkroda yazılı kimselerin çalıştıranlar, bunları, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde yazı ile Sosyal Sigortalar Kurumuna bildirirler.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu kanunun uygulanmasına ait işlemlerin zamanında yapılmasını sağlamak maksadıyla, çalışma saatleri dışında görevlendirilecek personele, Sosyal Sigortalar Kurumu Müdürler Kurulunca tesbit edilecek esas ve miktarlar dâhilinde bir ücret ödenir.

Bu ücretler, 7244 sayılı Kanunun 3 ncü maddesi hükmüne tabi değildir.

MADDE 3. — Bu kanunun uygulanması dolayısıyla aylıklarda yapılacak artırımlar, 991 sayılı Kanunun 12 nci maddesinde belirtti-

(Geçici Komisyonun değişikliği)

lülük, vazife mâlullüğü veya dul ve yetim aylıkları hakkında bu fıkra hükmü uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 3. — Tasarının geçici 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Tasarının geçici 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 5. — Tasarının geçici 5 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

len matematik karşılıkların hesabına dâhil edilir.

MADDE 4. — 23 . 1 . 1968 tarihli. 991 sayılı Kanunun 2 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Hizmetleri aynı müessesede devam etmekte iken, sonradan memur statüsüne tabi bir vazifeye geçirilmeleri sebebiyle, evvelce tabi buldukları sandıklardan veya sandıkların devri dolayısıyla ilk defa 1 . 8 . 1968 tarihinde tabi oldukları Sosyal Sigortalar Kurumundan T. C. Emekli Sandığına tabi duruma geçmek suretiyle 15 . 7 . 1965 tarihli, 668 sayılı Kanun ile ilgilendirilmiş olanların, 5 . 1 . 1961 tarihli, 228 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine göre, emekli aylığı bağlanması ve 15 nci maddesine göre ikramiye verilmesi, hakları saklıdır.

MADDE 5. — Ek 2 nci ve geçici 4 ncü maddelerde belirtilen yükümlülükleri süresi içinde yerine getirmiyenler hakkında 100 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

MADDE 6. — Bu Kanunun 4 ncü maddesi 1 . 8 . 1968 tarihinden, diğer maddeleri de yayımı tarihini takibeden ilk üç aylık ödeme dönemi başlangıcından itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 7. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

16 . 4 . 1969

Başbakan <i>S. Demirel</i>	Devlet Bakanı <i>S. Öztürk</i>
Devlet Bakanı <i>H. Atabeyli</i>	Devlet Bakanı <i>K. Ocak</i>
Devlet Bakanı <i>S. T. Müftüoğlu</i>	Adalet Bakanı <i>H. Dinçer</i>
Millî Savunma Bakanı V. <i>H. Atabeyli</i>	İçişleri Bakanı <i>F. Sükan</i>
Dışişleri Bakanı V. <i>S. T. Müftüoğlu</i>	Maliye Bakanı <i>C. Bilgehan</i>
Millî Eğitim Bakanı <i>I. Ertem</i>	Bayındırlık Bakanı <i>O. Alp</i>

(Geçici Komisyonun değişikliği)

MADDE 4. — Tasarının 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Tasarının 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ticaret Bakanı <i>A. Türkel</i>	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı <i>V. Â. Özkan</i>
Güm. ve Tekel Bakanı <i>N. Mentеше</i>	Tarım Bakanı <i>B. Dağdaş</i>
Ulaştırma Bakanı <i>S. Bilgiç</i>	Çalışma Bakanı <i>T. Toker</i>
Sanayi Bakanı <i>M. Turgut</i>	En. ve Ta. Kay. Bakanı <i>R. Sezgin</i>
Turizm ve Ta. Bakanı <i>N. Kürşad</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>H. Mentешеoğlu</i>
	Köy İşleri Bakanı <i>S. Kılıç</i>